

[9] ALTIN VE PARA

Saygın - Merhabaa, yine geç kaldın Bilgin! Arkadaş bu huyundan vazgeçmeyecek misin?

Bilgin - Kusura bakma, altın almalıydım, birkaç kuyumcuya baktım, sonunda buldum.

Saygın - Ne altını?

Bilgin - Yakın bir arkadaşımın çocuğu oldu, ona bir altın takmam lazım, bunun için.

Saygın - Niye altın takıyorsun ki? Para da takabilirsin, biliyorsun, değil mi?

Bilgin - Ama iyi arkadaşına para takılmaz, iyi arkadaşlarına, akrabalarına, altın takmalısın; eğer maddi durumun iyiyse, tabii ki. Maddi durumun iyi değilse, onlara da para takabilirsin. Seni anlarlar, sadece geldiğin için memnun olurlar.

Saygın -Yaa.. kardeşim, ne kadar sosyal kuralımız var! Altın veya kağıt para, ne fark eder? Yok, illa ki altın olmalı. Bu altın neden bu kadar önemli?

Bilgin - Bu tip sosyal kurallar sadece bizde yok, bütün dünyada farklı sosyal kurallar var; Afrika'da, Asya'da, Avrupa'da, Amerika'da ve Avustralya'da. Her kıtada, daha da daraltalım; her ülkede veya her şehirde bazı davranışların farklı anlamı vardır. Bir çok sosyal kuralın anlamı her yerde aynıdır, ama bazı sosyal kurallar kıtaya, ülkeye, şehre özgüdür. İşte bu kıtaya, ülkeye, şehre özgü kuralları diğerleri anlayamaz, çünkü bu kurallar sadece oranın kuralıdır.

Saygın - Amma da uzattın! Neyse, altın neden önemli sence?

Bilgin - Neyi uzattım? Töremizde düğünlerde evlenen kişilerin başından aşağıya para saçılır; Türk lirası, mümkünse dolar. Her halde yakında avro saçılmaya başlanacak, çünkü son zamanlarda dolardan daha değerli. Bu para saçma olayı hem düğünü olan kişiye verilen değeri gösterir, hem de...

Saygın - Hem de ne? Neyi gösteriyor?

Bilgin - Eee.. onu da sen düşün!

Saygın - Altının tarihini biliyor musun?

Bilgin - Bence altın, bütün insanlık için bir belaydı.

Saygın - Ne demek istiyorsun?

Bilgin - Altın Taç! Hani şu kralların, sultanların giydiği metal bir şapka. Biliyorsun, değil mi?

Saygın - Eee.. bu ne demek, şimdi?

Bilgin - Yani altın çok az bulunan bir metal olduğu için çok değerliydi, bu yüzden kralların taçları da bu metalden yapılıyordu. Galiba demir veya bakır veya başka bir metal çok zor bulunan bir metal olsaydı, sanırım onlar değerli olurdu ve taçlar bu metallerden yapılırdı.

Saygın - Yani altın az bulunan bir metal olduğu için mi değerli oldu. Bütün insanlar bunun için mi buna değer verip savaş bile yaptılar. Hatta dinlerde bile altın önemli olmuş, niye?

Bilgin - Yüzyıllardan beri altını çok olan krallar, onların krallık-ları güçlü olarak kabul edilmiş. Tarihin derinliklerine gittiğiniz-de de altın değerli bir maden olarak karşımıza çıkar. Altın ilk olarak M.Ö. 4000 yılında Avrupa'da kullanılmış, daha sonra Mı-sırlılar tarafından para olarak kullanılmış. Tarihteki bir çok me-deniyette altın önemli olmuştur; Yunanlılar, İranlılar, Makedon-yalılar, Asurlar, Lidyalılar, Sümerler altına değer vermişlerdir. M.Ö. 550 yıllarında Lidyalılar altın para yapıp ticarete kullan-mışlardır. Altının ticaret aracı olarak kullanıldığı ülkeler zengin-leşmiş, refaha kavuşmuştur. Türk boylarından İskitlerin de altın işçiliğinde ileri oldukları biliniyor, onların M.Ö. 1000 tarihlerinde yaptığı altın eşyalar ABD'de sergilenmiştir.

Altın insanlığın çok eski tarihlerinden M.Ö. 100. yıla kadar vadilerde, akarsu yataklarında ilkel yöntemlerle üretiliyor-du. Sanırım, siz de Amerika'daki altına hücum hakkındaki film-lerde, kovboyların ellerinde bir metal tasla derenin kumları ara-sında altın parçacıkları arayıp bulunca da ısırıp altın olup olmadı-ğını kontrol ettiklerini gördünüz. Bu ve bunun gibi ilkel altın ara-ma

tekniklerinden sonra siyanür altın aramada kullanılmış. Siya-nür nedir? Siyanür metal üretiminde kullanılan bir asittir.

Bazı bilim insanları tarafından bu maddenin çok zehir-li olduğu söylenir. Ama aynı zamanda da bazı böcek ve bitkile-rin siyanürü doğal olarak ürettikleri de söylenir. Bu maddenin bazı kimyasal maddeler katılarak haşere ilaçlarında da kullanıldı-ğı söylenmektedir. Siyanür doğada doğal olarak varmış, ama do-ğadaki siyanür doğal reaksiyonlarla kendisi yok olmuştur. Demek ki bu madde doğada zararlı değil, belki biz zararlı hale getiriyoruz. Günümüzde altın üretiminin % 85'i siyanür kulla-nılarak yapılıyor, doğal yöntemlerle yapılmıyor, ancak günümüz-de siyanür kullanıldıktan sonra çöp siyanürün arıtılıp zararsız ha-le getirildiği söylenmektedir. İnşallah bu doğrudur!

A) LÜTFEN CEVAP VERİNİZ.

1- Bilgin neden altın almış?

2- Sosyal kurallar nerelerde farklıdır?

3- Hangi ülkeler zenginleşip refaha kavuşmuş?

4- Hangi altın eşyalar ABD’de segilenmiş?

5- Siyanür nedir?

B) DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

6- Düğün veya diğer özel günlerde yakın arkadaşlara altın takılır. ()

7- Altın güneş gibi parladığı için taşlar altındanmış. ()

8- Altına hücum döneminde insanlar siyanürle altın aramışlar. ()

9- Bazı bitki ve böcekler siyanür üretiyormuş. ()

10-Günümüzde çöp siyanür zararsız hale getiriliyormuş. ()